

готуються самостійні роботи. Навчання платне. Протягом трьох років вони отримують зарплату молодшого аудитора.

В третьому турі здають іспити з практики та процедур виконання ревізій, фінансовому аналізу, оподаткуванню, бухгалтерському обліку, обліку затрат за статтями собівартості. Успішно здаються іспити в середньому 42,5% абітурієнтів. Іспити також платні. Екзаменаційна комісія виганяє з іспитів абітурієнтів, які пробують застосувати незаконні методи підготовки до відповіді та може позбавити їх права повторної здачі на термін до трьох років.

Агентство з фінансових послуг Японії є регулятором ринку аудиторських послуг, забезпечує їх якість та контролює роботу учасників ринку. Агентство з фінансових послуг Японії прийняло рішення переглянути стандарти аудиту для підвищення підконтрольності аудиторських фірм. Нові стандарти аудиту почнуть застосовуватися в Японії з березня 2020 року і будуть обов'язковими для публічних компаній, які провели аудит фінансової звітності й отримали звіт незалежного аудитора з думкою із застереженням.

Список використаних джерел:

1. Карлмайкл Д., Беніс М. Аудит в зарубіжних країнах: навч. посіб. К.: Аудит, ЮНИТИ, 2013. 527с.
2. Петрик О. А. Аудит у зарубіжних країнах: Навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц. О. А. Петрик, М. Т. Сенченко; [За заг. ред. О. А. Петрик. К.: КНЕУ, 2005. 168 с.
3. Михайленко О. Г. Зарубіжний досвід формування системи контролю якості аудиторських послуг. *Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки*. 2011. Вип. 20(2). С. 180-186.
4. Японія запроваджує нові стандарти: <https://www.pabu.com.ua/ua/mediacentr-3/profesiini-povupny/1383> (дата звернення 25.09.2019р.)

Литвин З.Б.

кандидат економічних наук, доцент

Кацан А.

здобувач другого (магістерського) рівня

Тернопільський національний економічний університет

м. Тернопіль, Україна

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКИ ФІНАНСОВОГО СТАНУ

Для забезпечення якісного та детального фінансового аналізу необхідно знати і вміти користуватися загальними концептуально-методичними підходами та методами і моделями його здійснення.

На основі фінансового аналізу базується фінансове забезпечення стратегії та політики підприємства на перспективний період. Без фінансового аналізу не можливі планування, прогнозування, бюджетування, ефективне розміщення фінансових ресурсів, аудит.

Методика фінансового аналізу включає три взаємозалежних блоки:

- аналіз показників прибутку та рентабельності підприємства;
- аналіз фінансового стану підприємства;
- аналіз ефективності фінансово-господарської діяльності підприємства.

Метод аналізу реалізується через сукупність прийомів дослідження. Правильно вибраний метод аналізу обумовлює його результат, ефективність дослідження фінансового розвитку підприємства.

Відомі фахівці Білик М.С., Кіндрацька Г.І., Загородній А.Г. вважають, що для досягнення основної мети аналізу фінансового стану підприємства можуть застосовуватися різні методи аналізу. Методи фінансового аналізу – це комплекс науково-методичного інструментарію для оцінки фінансового стану підприємства [1]. Проаналізувавши літературні джерела авторів, які досліджували дане питання можна визначити переваги і недоліки таких методів оцінки фінансового стану підприємства: інтегральний; коефіцієнтний; рівноважний; беззбитковий; комплексний.

На думку О.Я. Базилінської, використання видів, прийомів і методів фінансового аналізу для конкретних цілей вивчення фінансового стану підприємства в сукупності і становить методологію і методіку аналізу.[2]

Професор, Б.М. Литвин, у своїй праці «Фінансовий аналіз» стверджує, що метод фінансового аналізу це - науково обґрунтована система теоретико-пізнавальних категорій, принципів, способів та спеціальних прийомів дослідження, що дозволяють приймати обґрунтовані управлінські рішення та базуються на діалектичному методі пізнання.[3]

Шеремет О.О. вважає, що метод фінансового аналізу визначається змістом та особливостями предмету, цілями, вимогами і завданнями, які постають перед аналізом. Під методом фінансового аналізу розуміється діалектичний метод підходу до вивчення фінансових процесів в їх становленні та розвитку. Отже, метод фінансового аналізу – це системне комплексне дослідження, взаємопов'язане визначення інформації фінансового характеру з метою її об'єктивної оцінки, виявлення резервів підвищення ефективності використання фінансових ресурсів та забезпечення необхідною інформацією для прийняття оптимальних рішень з управління ними. [4]

Характерними особливостями методу фінансового аналізу є:

- ✓ використання системи показників, які дають характеристику діяльності підприємства;
- ✓ вивчення причин змін цих показників;
- ✓ виявлення та вимірювання взаємозв'язку між ними з метою підвищення ефективності.

Методи фінансового аналізу – це комплекс науково-методичних інструментів та принципів дослідження фінансового стану та фінансових результатів діяльності підприємства.

Сьогодні розглядається розгалужена класифікація методів для аналізу фінансового стану суб'єкта господарювання. Вона включає формалізовані і неформалізовані, графічні, математичні, коефіцієнтні методи та моделі.

До формалізованих методів фінансового аналізу належать ті, в основу яких покладені жорстко формалізовані аналітичні залежності. Зокрема: балансовий; арифметичних різниць; відсоткових чисел; ланцюгових підстановок; диференційний; виокремлення ізольованого впливу факторів; інтегральний; дисконтування; простих та складних відсотків; логарифмічний та інші.

Практика фінансового аналізу виробила основні правила аналізу фінансових звітів. Можна виділити серед них шість основних:

- ✓ горизонтальний аналіз;
- ✓ вертикальний аналіз;
- ✓ трендовий аналіз;
- ✓ метод фінансових коефіцієнтів;
- ✓ порівняльний аналіз;
- ✓ факторний аналіз (у тому числі аналіз за схемою Дюпон-каскад).

Найпоширеніший вид аналізу – це аналіз фінансових коефіцієнтів. Аналіз відносних показників (коефіцієнтів) – розрахунок відносин даних звітності, визначення взаємозв'язків показників. Фінансові коефіцієнти застосовуються досить часто інвесторами та фінансовими аналітиками. Їх легко визначити на основі показників фінансових звітів суб'єкта

господарювання. Але, варто звернути увагу, що їх цінність залежить від достовірності й повноти інформації, яка подається у фінансовій звітності.

Порівняльний (просторовий) аналіз – це як внутрішньогосподарський аналіз порівняння зведених показників звітності за окремими показниками підприємства, його дочірніх фірм, підрозділів, цехів, так і міжгосподарський аналіз та порівняння показників даного підприємства з показниками конкурентів, з середньогалузевими та середніми загальноекономічними даними.

Факторний аналіз – це аналіз впливу окремих факторів (причин) на результативний показник за допомогою детермінованих чи стохастичних прийомів дослідження. Факторний аналіз може бути як прямим (власне аналіз), тобто роздроблення результативного показника на складові частини, так і зворотним (синтез), коли його окремі елементи з'єднують у загальний результативний показник.

Фінансовий аналіз здійснюється за допомогою різних моделей, які дають змогу структурувати та ідентифікувати взаємозв'язки між основними показниками. Існують три основні типи моделей, які використовуються в процесі аналізу фінансового стану підприємства:

- ✓ дескриптивні;
- ✓ предикативні;
- ✓ нормативні.

Дескриптивні моделі (описового характеру) є основними для оцінювання фінансового стану підприємства. До них належать: побудова системи звітних балансів; подання фінансових звітів у різних аналітичних розрізах; вертикальний і горизонтальний аналіз звітності; трендовий аналіз; аналіз відносних показників і коефіцієнтів; порівняльний, або просторовий аналіз; факторний аналіз; система аналітичних коефіцієнтів. Дескриптивні моделі ґрунтуються на використанні інформації з бухгалтерської звітності.

Предикативні моделі – це моделі прогностичного характеру. Вони використовуються для прогнозування доходів та витрат підприємства, його майбутнього фінансового стану. Найпоширеніші з них:

- 1) розрахунки точки критичного обсягу продажу (аналіз беззбитковості);
- 2) побудова прогностичних фінансових звітів;
- 3) моделі динамічного аналізу (жорстко-факторні детерміновані моделі та регресійні моделі);
- 4) моделі ситуаційного аналізу.

Нормативні моделі – це моделі, які дають можливість порівнювати фактичні результати діяльності підприємства з нормативними. Ці моделі використовуються, як правило, у внутрішньому фінансовому аналізі, їх сутність полягає у встановленні нормативів на кожну статтю витрат для відповідних технологічних процесів, видів виробів та з'ясуванні причин відхилень фактичних даних від цих нормативів.

Отже, під час аналізу фінансового стану підприємства та фінансових результатів його діяльності можуть використовуватись найрізноманітніші прийоми, методи та моделі аналізу, їх кількість та широта застосування залежать від конкретних цілей аналізу та визначаються його завданнями в кожному окремому випадку.

Список використаних джерел:

1. Кіндрацька Г.І., Білик М.С., Завгородній А.П. Економічний аналіз: Навчальний посібник. – К.: Знання – Прес, 2008. – 487с.
2. Базілінська О.Я. Фінансовий аналіз: теорія і практика. 2-ге видання. Навч.посібник –К.: Центр учбової літератури, 2011. – 328 с.
3. Литвин Б.М., Стельмах М.В. Фінансовий аналіз: Навчальний посібник. – К.: «Хай – Тек Прес», 2008. 336 с.
4. Шеремет О.О. Фінансовий аналіз – К.: Кондор, 2010.- 194 с.

5. Литвин З.Б. Теорія економічного аналізу: Методичні поради і завдання з дисципліни, для студентів напрямку підготовки «Менеджмент» 6.030601 усіх форм навчання. Тернопіль.: Економічна думка, 2010. 224 с.
6. Литвин З.Б. Необхідність економічного аналізу в системі управління підприємством. Матеріали II всеукраїнської науково-практичної конференції *Бухгалтерський облік, аналіз і аудит: сучасний стан, проблеми та перспективи розвитку*. м. Чернігів, 2014. С.125-127.

Михайлишин Н.П.

кандидат економічних наук, доцент
Тернопільський національний економічний університет
м. Тернопіль, Україна

ЗМІСТ АУДИТУ ПРОЦЕСУ БАНКРУТСТВА

Залучення аудиторів до виконання спеціальних аудиторських завдань на підприємствах, що наближаються до банкрутства або знаходяться в одній із процедур банкрутства, досить поширене явище в аудиторській практиці.

У Кодексі України з процедур банкрутства зазначено, що господарський суд в ухвалі про відкриття провадження у справі про банкрутство може зобов'язати боржника провести аудит. Якщо боржник не має для цього коштів, господарський суд може призначити проведення аудиту за рахунок кредитора (кредиторів) за його (їхньою) згодою. Але відсутність аудиторського висновку не перешкоджає провадженню у справі про банкрутство [2].

Аудит процесів банкрутства полягає у накопиченні і обробці інформації з метою оцінки причин виникнення, природи та глибини кризи підприємства, розробки антикризової програми, контролю та оцінки ефективності її виконання. Такий аудит може бути як зовнішнім, так і внутрішнім.

Мета аудиту процесів банкрутства підприємства - висловлення незалежної думки аудитора про достовірність обліку та фінансової звітності, ефективність обліково-аналітичної, контрольної та управлінської систем підприємства та наявність внутрішніх резервів подолання фінансової кризи.

Виділяють три основні напрямки аудиту банкрутства, для кожного з яких характерні специфічні завдання аудіювання.

1. Аудит ймовірності банкрутства:

- прогнозування фінансового стану підприємства з позиції можливого банкрутства;
- виявлення ознак фіктивного та умисного банкрутства;
- перевірка економічної доцільності операцій із відчуження майна і їх відповідності

Кодексу України з процедур банкрутства;

- виявлення можливих шляхів виведення активів з-під контролю підприємства, аналіз використаних схем;

- підготовка рекомендацій щодо правових способів повернення активів.

2. Санаційний аудит:

- перевірка достовірності фінансової звітності підприємства;
- аналіз складу і оцінка вартості майна підприємства;
- розгляд укладених договорів і їх економічної доцільності;
- вивчення цінової політики підприємства, обґрунтованості надання знижок;
- аналіз цін на придбані виробничі запаси та вибір постачальників.

3. Аудит проведення процедури ліквідації підприємства-банкрута: